

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

DĖL RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ BIUDŽETO VYKDYMO IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIŲ BEI LĖŠŲ IR TURTO NAUDOJIMO

2020 m. liepos 16 d. Nr. A - 3

Raseiniai

Auditas atliktas vykdant

Savivaldybės kontrolieriaus 2019-10-18 pavedimą Nr. P - 04

Auditą atliko

Savivaldybės kontrolierė Audronė Lukauskienė,

Kontrolės ir audito tarnybos vyresn. patarėja Asta Pratašienė,

vyr. specialistė Lina Melėšienė

Auditas pradėtas 2019-10-21

Auditas baigtas 2020-07-16

Su audito ataskaita galima susipažinti
Raseinių rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu www.raseiniai.lt

TURINYS

ĮŽANGA		3
AUDITO REZULTATAI		5
1. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS		5
1.1.	Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai	5
1.2.	Savivaldybės įsiskolinimai	9
2. SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS		11
2.1.	Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys	11
2.2.	Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinys	12
2.3.	Savivaldybės veiklos finansiniai rodikliai	15
3. SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO BEI NAUDOJIMO VERTINIMAS		17
REKOMENDACIJOS		21
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS		22
PRIEDAS		23

IŽANGA

Vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais, Raseinių rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba atliko Raseinių rajono savivaldybės 2019 metų biudžeto vykdymo ir metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių auditą bei vertino Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams. Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, Valstybės kontrolės patvirtintas metodikas ir kitus teisės aktus.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Kontrolės ir audito tarnybos 2019 m. ir 2020 m. veiklos planus, vadovaujantis Raseinių rajono savivaldybės kontrolieriaus 2019 m. spalio 18 d. pavedimu Nr. P-04.

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parengtas, konsolidavus 41 viešojo sektoriaus subjektų finansines ataskaitas, jų duomenis suvedus į vieną konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, taikant Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS).

Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro šios finansinės ataskaitos:

1) finansinės būklės ataskaita (finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas viešojo sektoriaus subjekto turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai ir grynasis turtas paskutine atskaitinio laikotarpio diena);

2) veiklos rezultatu ataskaita (finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos viešojo sektoriaus subjekto atskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai);

3) pinigų srautų ataskaita (finansinė ataskaita, kurioje nurodomos viešojo sektoriaus subjekto atskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos bei išmokos);

4) grynojo turto pokyčių ataskaita (finansinė ataskaita, kurioje pateikiami duomenys apie viešojo sektoriaus subjekto grynojo turto pasikeitimą per atskaitinį laikotarpį);

5) finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas (finansinė ataskaita, kurioje detalizuojamos ir paaiškinamos viešojo sektoriaus subjekto finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų ir grynojo turto pokyčių ataskaitose nurodytos sumos, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodoma kitose finansinėse ataskaitose. Į šį aiškinamąjį raštą įtraukiama Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalaujama pateikti informacija).

Už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų sudarymą, pateikimą teisės aktuose nurodytoms įstaigoms ir institucijoms ir paskelbimą laiku atsako Savivaldybės administracijos direktorius teisės aktų nustatyta tvarka.

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

Savivaldybės 2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys parengtas pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktos Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitos duomenis ir 31-os Savivaldybei pavaldžių biudžetinių įstaigų pateiktų biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitų rinkinių.

Metinių aukštesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudaro šios konsoliduotosios biudžeto vykdymo ataskaitos:

1) biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita (aukštesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaita, kurioje pateikiamas tam tikro biudžeto pajamų ir išlaidų planas ir jo vykdymo duomenys);

2) aukštesniojo lygio biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos (biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose pateikiama viešojo sektoriaus subjekto išlaidų sąmata ir jos vykdymo duomenys pagal valstybės funkcijas);

3) aukštesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas.

Savivaldybės administracijos direktorius atsako už konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą¹ ir kitų teisės aktų reikalavimus rengimą ir pateikimą.

Savivaldybės biudžeto vykdymas

Savivaldybės biudžetas buvo vykdomas vadovaujantis 2019 metu valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu² ir Savivaldybės tarybos sprendimu³.

Savivaldybės 2019 metų biudžeto pajamų planas įvykdytas: surinkta 42481,9 tūkst. Eur pajamų, padaryta 42155,2 tūkst. Eur išlaidų. Didžiausią pajamų dalį sudarė dotacijos iš valdžios sektoriaus subjektų (46,3 proc.) ir mokesčiai (43,1 proc.), o išlaidų - darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos (45,1 proc.). Turtui ir investicijoms išleista 8265,1 tūkst. Eur ir tai sudaro 19,6 proc. biudžeto išlaidų.

Savivaldybės turtas

2019 metų savivaldybės turtą sudarė 94815,19 tūkst. Eur, iš jo:

- Ilgalaikis materialus turtas – 72525,67 tūkst. Eur;
- Nematerialus turtas – 214,54 tūkst. Eur;
- Ilgalaikis finansinis turtas – 15256,93 tūkst. Eur;
- Biologinis turtas – 154,11 tūkst. Eur;
- Trumpalaikis turtas – 6663,95 tūkst. Eur.

Savivaldybės turto savininko funkcijas įgyvendina Savivaldybės taryba. Savivaldybės biudžetinės įstaigos turtą valdo patikėjimo teise.

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212.

² 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2018, Nr. XIII-1710.

³ Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2019-02-14 sprendimas Nr. TS-41 (su pakeitimais metų eigoje).

Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu⁴ turto valdytojai savivaldybės turtą privalo valdyti vadovaujantis visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu⁵ savivaldybės biudžeto vykdymą organizuoja Savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija. Vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁶ savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį (savivaldybės biudžetinių įstaigų, Savivaldybės išdo ir kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų) rengia Savivaldybės administracija. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį rengia ir teikia Finansų ministerijai Administracijos Biudžeto ir finansų analizės skyrius.

Audito ataskaitoje pateikti tik šio audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie Savivaldybės biudžeto vykdymo 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaitų rinkinį, Savivaldybės 2019 m. gruodžio 31 d. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį ir Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, pareiškama audito išvadoje, kuri teikiama Savivaldybės tarybai.

AUDITO REZULTATAI

1. SAVIVALDYBĖS 2019 METŲ BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS

1.1. Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

Raseinių rajono savivaldybės tarybos patvirtintas (su patikslinimais) 2019 metų biudžetas:

- 42916,1 tūkst. Eur pajamų (įskaitant metų pradžios biudžeto lėšų likutį 1183,7 tūkst. Eur ir planuojamas skolintis lėšas – 1600,0 tūkst. Eur);
- 42916,1 tūkst. Eur asignavimų.

Raseinių rajono savivaldybės 2019 metų biudžeto vykdymas:

- Į Savivaldybės biudžetą gauta 43665,6 tūkst. Eur pajamų;
- Panaudota 42155,2 tūkst. Eur asignavimų;
- 2019 metų pabaigoje nepanaudotų lėšų likutis – 1510,4 tūkst. Eur.

Savivaldybės įsipareigojimai 2019 metų pabaigoje:

- Bendra skola – 8751,1 tūkst. Eur (iš jų – negražintos paskolos – 7285,3 tūkst. Eur);

⁴ Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12, Nr. VIII-729, 9 str.

⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-12-23 Nr. IX-1946.

⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212.

- Savivaldybės biudžetinių įstaigų įsiskolinimai – 1465,8 tūkst. Eur, iš jų 184,6 tūkst. Eur pradelstos mokėti sumos, t.y. jos neapmokėtos ilgiau kaip 45 dienos.

Raseinių rajono savivaldybės 2019 metų biudžetas patvirtintas laikantis Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimų.

Savivaldybės biudžeto pajamos

Savivaldybės taryba patvirtino⁷ Raseinių rajono savivaldybės 2019 metų biudžetą – 34165,7 tūkst. Eur pajamų, įskaitant metų pradžios likutį 1183,7 tūkst. Eur ir planuojamas skolintis lėšas – 1600,0 tūkst. Eur. Biudžetinių metų eigoje Savivaldybės biudžetas Tarybos sprendimais buvo tikslintas, padidinti asignavimai įstaigoms sumokėti skolai už šildymą, persikirstytos lėšos mokykloms bei kitoms Savivaldybės įstaigoms pagal jų prašymus. Patikslintas 2019 metų biudžeto pajamų planas sudarė 42916,1 tūkst. Eur.

2019 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas įvykdytas, gauta 43665,6 tūkst. Eur pajamų arba 749,5 tūkst. Eur daugiau, negu planuota. 2019 metus lyginant su 2018 metais, Savivaldybės biudžeto pajamos padidėjo 4940,9 tūkst. Eur.

Viršyti šie biudžeto pajamų patikslinti planiniai rodikliai:

- gyventojų pajamų mokesčio planas 16278,0 tūkst. Eur, surinkta 17081,9 tūkst. Eur arba 104,9 proc., virš plano gauta 803,9 tūkst. Eur;
- žemės mokesčio planas 410,0 tūkst. Eur, surinkta 887,0 tūkst. Eur arba 216,3 proc., virš plano gauta 477,0 tūkst. Eur;
- nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir mokesčių už valstybinius gamtos išteklius planas 273,4 tūkst. Eur, surinkta 418,9 tūkst. Eur arba 153,2 proc., virš plano gauta 145,5 tūkst. Eur;

Neįvykdyti šie biudžeto pajamų patikslinti planiniai rodikliai:

- pajamų už ilgalaikio ir trumpalaikio turto nuomą planas 143,7 tūkst. Eur, surinkta 134,0 tūkst. Eur, negauta 9,7 tūkst. Eur;
- nekilnojamojo turto mokesčio planas 300,0 tūkst. Eur, surinkta 274,1 tūkst. Eur, negauta 25,9 tūkst. Eur;
- įmokų už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose planas 1331,7 tūkst. Eur, įvykdytas 1265,8 tūkst. Eur, negauta 65,9 tūkst. Eur;
- vietinių rinkliavų planas 859,0 tūkst. Eur, surinkta 857,3 tūkst. Eur, negauta 1,7 tūkst. Eur;
- sandorių dėl materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų planas 150,0 tūkst. Eur, surinkta 73,0 tūkst. Eur, negauta 77,0 tūkst. Eur planuotų pajamų.

⁷ Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2019-02-14 sprendimas Nr. TS-41.

Savivaldybės 2019 metų biudžeto pajamų, palyginus su 2018 metais, pasikeitimai

1 lentelė (tūkst. Eur)

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Savivaldybės biudžeto pajamos		Skirtumas: + padidėjo, - sumažėjo
		2019 m.	2018 m.	
1.	Mokesčiai	18304,2	17235,8	+ 1068,4
2.	Dotacijos	19661,6	16388,9	+3272,7
3.	Kitos pajamos	2843,1	2648,0	+ 195,1
4.	Ilgalaikio materialiojo turto realizavimo pajamos	73,0	97,6	- 24,6
5.	Iš viso pajamų	40881,9	36370,3	+ 4511,6

Pajamos iš mokesčių Savivaldybės 2019 metų biudžeto pajamų struktūroje sudaro 44,8 proc., dotacijos sudaro didžiausią dalį – 48,1 proc.

Savivaldybės 2019 metų biudžeto pajamų iš mokesčių struktūra, surinkimo planas ir jo vykdymas

2 lentelė (tūkst. Eur)

Pajamų pavadinimas	Pajamų surinkimo planas	Gauta	Gauta (+ daugiau, - mažiau)	Įvykdymo %
Gyventojų pajamų mokesčiai	16278,0	17081,9	+ 803,9	104,9
Turto mokesčiai	720,0	1180,6	+ 460,6	164,0
Prekių ir paslaugų mokesčiai	41,6	41,7	+0,1	100,2
Iš viso:	17039,6	18304,2	+ 1264,6	107,4

Gyventojų pajamų mokestis sudaro didžiausią – 93,3 proc. visų surinktų mokesčių dalį. Turto mokesčiai sudaro 6,4 proc. gautų visų mokesčių.

Pažymėtina, kad 2019 metais Savivaldybės biudžetas dėl Savivaldybės tarybos suteiktų mokesčių lengvatų ir atleidimų negavo pajamų:

- Dėl atleidimo nuo žemės mokesčio – 1085,0 Eur;
- Dėl atleidimo nuo nekilnojamojo turto mokesčių – 63739,0 Eur;
- Dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą mokesčio – 42899,8 Eur;
- Vadovaujantis rajono Savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. TS-308 „Dėl žemės mokesčio sumažinimo Raseinių rajono savivaldybės žemės ūkio subjektams 2019 metais“, buvo 30 proc. buvo sumažintas žemės mokestis žemės ūkio subjektams, 2019 metais deklaravusiems ne daugiau kaip 50 ha žemės ūkio naudmenų ir laikančius gyvulius Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje.

Fiziniai ir juridiniai asmenys laiku nesumoka vietinės rinkliavos už atliekų tvarkymą bei nuomos mokesčių už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius, Savivaldybės administracijos duomenimis įsiskolinimas 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 507,5 tūkst. Eur.

Raseinių rajono savivaldybei 2019 metams buvo skirta 19661,6 tūkst. Eur iš valstybės biudžeto bei iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos fondų dotacijų. Rajono savivaldybė 2019 metais įsisavino 19604,0 tūkst. Eur dotacijų, o 57,6 tūkst. Eur nepanaudotas lėšas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimu iki 2020 m. sausio 10 d. grąžino atitinkamoms valstybės institucijoms. Didžiausios iš jų:

- 33,6 tūkst. Eur žemės ūkio funkcijų administravimui ir melioracijai;
- 13,3 tūkst. Eur socialinei paramai mokiniams ir socialinėms išmokoms ir kompensacijoms;
- 5,9 tūkst. Eur jaunimo teisių apsaugai;
- 4,8 tūkst. Eur kitoms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti nepanaudotos lėšos.

Savivaldybės biudžeto išlaidos

Raseinių rajono savivaldybės 2019 metų biudžeto patikslintas išlaidų planas – 42916,1 tūkst. Eur, įvykdyta – 42155,2 tūkst. Eur arba panaudota 98,2 proc. patvirtintų biudžeto asignavimų programoms vykdyti. Palyginus su 2018 metais ataskaitinių metų biudžeto išlaidos padidėjo 12,3 proc. arba 4614,2 tūkst. Eur. Padidėjo išlaidos bendroms valstybės paslaugoms – 164,9 tūkst. Eur, viešajai tvarkai ir visuomenės apsaugai – 9,8 tūkst. Eur, aplinkos apsaugai – 161,2 tūkst. Eur, būstui ir komunaliniam ūkiui – 2321,8 tūkst. Eur, poilsiui, kultūrai ir religijai – 87,6 tūkst. Eur, socialinei apsaugai – 376,7 tūkst. Eur, švietimui – 1479,6 tūkst. Eur, bet sumažėjo ekonomikai – 535,9 tūkst. Eur. Biudžeto lėšų likutis audituojamo laikotarpio pradžioje buvo 1924,3 tūkst. Eur, laikotarpio pabaigoje – 2251,0 tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžeto 2019 metų išlaidų pagal funkcinę klasifikaciją plano vykdymo analizė pateikiama 3 lentelėje:

Savivaldybės biudžeto 2019 m. išlaidų pagal funkcinę klasifikaciją plano vykdymo analizė

3 lentelė (tūkst. Eur)

Funkcinės klasifikacijos kodas	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Patikslintas planas	Įvykdyta	Rezultatas		Lyg. svoris visose išlaidose, %
				(3-4)	proc.	
1.	Bendrosios valstybės paslaugos	4724,1	4676,4	-47,7	99,0	11,1
2.	Gynyba	23,4	23,2	-0,2	99,1	0,1
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	615,8	615,6	-0,2	99,9	1,5

4.	Ekonomika	3966,3	3923,8	-42,5	98,9	9,3
5.	Aplinkos apsauga	2375,1	2307,6	-67,5	97,2	5,5
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	5724,2	5390,0	-334,2	94,2	12,8
7.	Sveikatos apsauga	615,2	609,4	-5,8	99,1	1,4
8.	Poilsis, kultūra ir religija	3125,4	3112,6	-12,8	99,6	7,4
9.	Švietimas	15451,6	15330,5	-121,1	99,2	36,4
10.	Socialinė apsauga	6295,0	6166,1	-128,9	97,9	14,5
	Iš viso išlaidų	42916,1	42155,2	-760,9	98,2	100,0

Asignavimų valdytojai 2019 metais panaudojo 98,2 proc. patvirtintų biudžeto asignavimų arba 760,9 tūkst. Eur mažiau nei buvo planuota, iš jų daugiausia nepanaudota:

- valstybės funkcijai „Būstas ir komunalinis ūkis“ – 334,2 tūkst. Eur;
- valstybės funkcijai „Socialinė apsauga“ – 128,9 tūkst. Eur;
- valstybės funkcijai „Švietimas“ – 121,1 tūkst. Eur;
- valstybės funkcijai „Aplinkos apsauga“ – 67,5 tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžeto išlaidų struktūroje pagal valstybės funkcinę klasifikaciją daugiausia asignavimų skirta ir panaudota švietimui – 36,4 proc. visų išlaidų, socialinei apsaugai – 14,5 proc. visų išlaidų, būstui ir komunaliniam ūkiui – 12,8 proc. visų išlaidų.

Pagal ekonominę klasifikaciją didžiausią 2019 metų Savivaldybės biudžeto išlaidų dalį (45,1 proc.) sudarė išlaidos darbo užmokesčiui ir valstybinio socialinio draudimo įmokoms – 19014,2 tūkst. Eur, prekėms ir paslaugoms įsigyti – 6827,2 tūkst. Eur (16,2 proc.), turtui įsigyti – 7566,1 tūkst. Eur (17,9 proc.).

1.2. Savivaldybės įsiskolinimai

Savivaldybės skola 2019 metų pabaigoje sudarė 8751,1 tūkst. Eur ir, palyginti su 2018 metais padidėjo 787,9 tūkst. Eur, t.y. 9,9 proc. Savivaldybės įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) per 2019 metus padidėjo 787,9 tūkst. Eur nuo 2019 m. sausio 1 d. buvusio 677,9 tūkst. Eur įsiskolinimo iki 1465,8 tūkst. Eur įsiskolinimo 2020 m. sausio 1 d. Atkreipiame dėmesį, kad Savivaldybė nesilaikė Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁸ 12 straipsnio 3 dalyje nustatyto reikalavimo, kad 2020 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2019 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinas sumas, išskyrus sumas paskoloms grąžinti).

Raseinių rajono savivaldybės taryba, tvirtindama 2019 metų rajono savivaldybės biudžetą, taip pat įpareigojo rajono savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojus užtikrinti, kad 2020 m. sausio 1 d.

⁸ 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2018, Nr. XIII-1710.

esantis įsiskolinimas turi būti ne didesnis už 2019 m. sausio 1 d. įsiskolinimą. Pagal Savivaldybės įstaigų pateiktus duomenis nustatyta, kad aukščiau minėto įstatymo reikalavimo nesilaikė dešimt Savivaldybės įstaigų. Raseinių rajono savivaldybės administracijos įsiskolinimai per metus padidėjo 758,8 tūkst. Eur ir 2019 metų pabaigoje sudarė 1415,1 tūkst. Eur.

***Raseinių rajono savivaldybės biudžeto lėšų kreditinio įsiskolinimo 2019-01-01- 2020-01-01
kitimas ir struktūra***

4 lentelė (tūkst. Eur)

Išlaidų pavadinimas	2019-01-01	2020-01-01
Darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos	54,1	80,9
Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	215,2	424,6
Subsidijos	12,4	50,1
Socialinės išmokos (pašalpos)	153,7	224,7
Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto		
Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	241,7	679,9
Ilgalaikio turto įsigijimas lizingo būdu	10,0	72,9
Iš viso kreditinis įsiskolinimas	677,9	1465,8
Paskolų grąžinimas	7285,4	7285,3
Iš viso:	7963,3	8751,1

Debetinis (gautinos sumos) Savivaldybės įsiskolinimas 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 44,2 tūkst. Eur. Palyginus su metų pradžioje buvusiu likučiu Savivaldybės debetinės skolos sumažėjo 15,5 tūkst. Eur.

Savivaldybės 2019 m. sausio 1 d. skolinių įsipareigojimų (paskolų ir lizingo sutarčių) likutis sudarė 7386,6 tūkst. Eur, iš jų⁹:

- vidaus paskolos savivaldybės vardu 7285,4 tūkst. Eur;
- Finansinės nuomos (lizingo) sutartys 101,2 tūkst. Eur.

Per 2019 metus:

- gauta ilgalaikių paskolų 1600,0 tūkst. Eur;
- grąžinta 1600,1 tūkst. Eur paskolų;
- grąžinta pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis 28,3 tūkst. Eur.

Negrąžintų skolinių įsipareigojimų likutis 2019 m. gruodžio 31 d. sudarė 7358,2 tūkst. Eur ir per metus sumažėjo 28,4 tūkst. Eur.

Prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas ir laidavimo dokumentus dėl savivaldybės kontroliuojamų įmonių paskolų 2019 m. gruodžio 31 sudarė 560,9 tūkst. Eur.

⁹ Skolinių įsipareigojimų 2019-12-31 ataskaita (Forma Nr. 3-sav.).

Lietuvos Respublikos Seimas, kasmet tvirtindamas valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinius rodiklius, nustato savivaldybių skolos limitus. Išanalizavus Savivaldybės biudžeto pajamas, kreditinį įsiskolinimą, vidaus skolos augimą, skolinimosi lygį, įsitikinta, kad paėmus minėtas paskolas ar Savivaldybei suteikiant garantijas, įstatymu nustatyti skolinimosi limitai nebus viršyti.

Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba 2019 metais Savivaldybės tarybai teikė vieną išvadą dėl 1381,3 tūkst. Eur paskolos ėmimo investicijų projektams finansuoti.

Kreditinio įsiskolinimo 2013 – 2018 metais kitimas pavaizduotas 5 lentelėje¹⁰.

Raseinių rajono savivaldybės kreditinio įsiskolinimo kitimas

5 lentelė (tūkst. Eur)

Metai	Savivaldybės kreditinis įsiskolinimas (su paskolomis)	Savivaldybės paskolos
2014	8637,6	8187,4
2015	9063,1	8573,3
2016	8449,8	7839,5
2017	8226,5	7504,6
2018	7963,3	7285,4
2019	8751,1	7285,3

2. SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

2.1. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą¹¹ Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje, sudarytame taikant pinigų principą, pateikiami Savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys. 2019 metų Savivaldybės biudžeto įplaukos sudarė 43,7 mln. Eur (įskaitant skolintas lėšas ir nepanaudotus 2019 metų pradžios likučius), o išlaidos - 42,2 mln. Eur.

2019 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas pagal teisės aktų reikalavimus ir atitinka duomenis, iš kurių jis sudarytas, tačiau turėjome pastebėjimų dėl išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniams priskyrimo.

Biudžeto sandaros įstatyme¹² numatyta, kad biudžeto asignavimai apskaitomi pagal funkcinę ir ekonominę klasifikaciją bei lėšų šaltinius. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu¹³ patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija

¹⁰ Mokėtinų ir gautinų sumų 2014-2019 metų ataskaitos, Formos Nr. 4 – metinės.

¹¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212, 2 str.17 d. ir 22 str. 4 d.

¹² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-12-23 Nr. IX-1946.

¹³ LR Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

reglamentuoja valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų suskirstymą pagal bendrus ekonominius požymius, kuriais vadovaujantis išlaidos, nepriklausomai nuo finansavimo šaltinio, turi būti priskiriamos išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniams.

Savivaldybės Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2-sav.) neteisingai atskleista informacija pagal išlaidų ekonominę klasifikaciją dėl neteisingai užregistruotų ūkinių operacijų:

- Ataskaitos 2.2.1.1.1.15 eilutėje – „Materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ parodyta 24,0 tūkst. Eur didesnė išlaidų suma, nes Raseinių rajono kultūros centras, atlikęs patikėjimo teise valdomų patalpų (Raseinių r. sav., Kalnujų sen., Kalnujų k., Kaštonų g. 3) 24,0 tūkst. Eur vertės remonto darbus, kurie savo turiniu prilygsta esminio pagerinimo darbams, nedidino valdomų patalpų vertės, bet remonto darbų išlaidas užregistravo ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Materialiojo turto paprastojo remonto prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ (kodas 2.2.1.1.1.15);
- Ataskaitos 3.1.1.2.1.2 eilutėje „Negyvenamųjų pastatų įsigijimo išlaidos“ parodyta 24,0 tūkst. Eur mažesnė suma dėl aukščiau nurodytų priežasčių.

Savivaldybės Mokėtinų ir gautinų sumų 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr.4) 140-toje eilutėje nurodyta 744,2 tūkst. Eur gautinų sumų metų pabaigoje likučio suma yra 700,0 tūkst. Eur didesnė negu atskirų subjektų Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitose pateikta gautinų sumų likučio metų pabaigoje suma. Savivaldybės administracijos Biudžeto ir finansų analizės skyriaus vedėja paaiškino, kad tai yra techninė spausdinimo klaida.

2.2. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys

Pagal LR Finansų ministro patvirtintą¹⁴ 2019 metų konsolidavimo schemą Raseinių rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 41 viešojo sektoriaus subjektas. Vertinimo metu nustatyta, kad visi viešojo sektoriaus subjektai, nurodyti 2019 metų konsolidavimo schemoje, pateikė duomenis viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS¹⁵).

Į konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį yra įtrauktos savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos už 2019 metus:

- 31 biudžetinė įstaiga,
- 5 sveikatos priežiūros viešosios įstaigos,
- 4 viešosios įstaigos, priskiriamos prie kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų,
- Raseinių rajono savivaldybės išdas.

Taip pat šiame ataskaitų rinkinyje yra įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro savivaldybei

¹⁴ LR Finansų ministro 2020-01-30 įsakymas Nr. 1K-18.

¹⁵ Viešojo sektoriaus atskaitomybės konsolidavimo informacinė sistema.

priklausantis šių bendrovių, įmonių ir viešųjų įstaigų nuosavas kapitalas:

- 4 kontroliuojamos uždarnosios akcinės bendrovės: UAB „Raseinių autobusų parkas“, UAB „Raseinių šilumos tinklai“, UAB „Raseinių vandenys“, UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“;
- 1 kontroliuojama savivaldybės įmonė „Raseinių butų ūkis“;
- 1 savivaldybės kontroliuojama viešoji įstaiga, nepriskiriama prie viešojo sektoriaus subjektų: VŠĮ „Raseinių neįgaliųjų dienos užimtumo centras“;
- 3 asocijuoti subjektai: VŠĮ Raseinių verslo ir technologijos mokykla, VŠĮ Kauno regiono plėtros agentūra, VŠĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras.

Savivaldybės metinis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys į VSAKIS pateiktas nustatytais terminais. Biudžeto ir finansų analizės skyrius Kontrolės ir audito tarnybai konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį pateikė 2020 m. birželio 1 d., laikantis Savivaldybės Tarybos reglamento VIII skyriaus 40.19 punkte nustatyto termino.

Rengiant konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį konsoliduotos savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos.

Parengtą 2019 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, ar pateikta visa reikiama informacija, pateiktų duomenų ženklus, duomenų išeliminavimą, turto paskirtis, finansavimo šaltinius, aiškinomės susidariusio 2019 metų perviršio (deficito) priežastis. Tikrinome, ar Aiškinamasis raštas sudarytas ir jame pateikta visa informacija pagal VSAFAS reikalavimus.

Biudžeto ir finansų analizės skyrius Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio tikrinimui mums pateikė VSAKIS suformuotas tikrinimo (kontrolės) ataskaitas:

- K-KSP-K-KK-M – tarpinės finansinės eilutės, naudojamos eliminavime,
- K-TSP-B-KK – viešojo sektoriaus subjektų nesuderintų sandorių pažyma,
- K-PKA-D-KK – konsolidavimo įrašų registras,
- K-KKK-A-KK – bendroji konsoliduotųjų ataskaitų korektiškumo tikrinimo ataskaita,
- K-KBA-A-KK-M – metinė konsolidavimo kontrolės bendroji ataskaita,
- Duomenų paketų korektiškumo ataskaita.

Atlikus pateiktų ataskaitų peržiūrą, nustatyta:

- pagal K-KSP-K-KK-M ataskaitą tarpinės finansinės eilutės, naudojamos eliminavime, laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje eliminuotos gerai;

- pagal K-TSP-B-KK ataskaitą yra nesuderintų sandorių tarp viešojo sektoriaus subjektų. Pažymėtina, kad pateiktoje Nesuderintų sandorių pažymoje nebuvo ištaisyti visi nesutapimai, tačiau jie nesudarė reikšmingos sumos;

➤ pagal K-PKA-D-KK ataskaitą matosi rankinių įrašų registro duomenys, padaryti du rankiniai įrašai, pagrįsti konsolidavimo įrašo pažymomis.

➤ pagal K-KKK-A-KK ataskaitą visose eilutėse duomenys yra pateikti korektiškai, išskyrus FAS-047 eilutę „Finansavimo sumų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje turi būti teigiamas arba lygus nuliui“, kurioje nurodyta 8912,0 Eur suma su minuso ženklu, už konsolidavimą atsakingi Administracijos darbuotojai nepaaiškino šio neatitikimo priežasties;

➤ pagal K-KBA-A-KK-M ataskaitą ataskaitinio laikotarpio pradžios ir pabaigos likučiai pateikti gerai;

➤ Duomenų paketų korektiškumo ataskaitoje 4-iems viešojo sektoriaus subjektams yra nurodyti įspėjimai dėl pateiktų duomenų į VSAKIS korektiškumo. Įstaigos pateikė paaiškinimus dėl nurodytų įspėjimų.

Audito metu nustatėme, kad audituoti subjektai neteisingai apskaitė turtą. Vadovaudamiesi VSAFAS¹⁶ subjektai turi grupuoti informaciją apie turtą¹⁷, finansavimo sumas, įsipareigojimus, sąnaudas ir grynąjį turtą ir tokią informaciją pateikti finansinėse ataskaitose, kuri turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų būklę paskutinio ataskaitinio laikotarpio dieną.

Neteisingai apskaitytas turtas

Raseinių rajono kultūros centras, atlikęs patikėjimo teise valdomų patalpų remonto darbus, kurie savo turiniu pagal 12-tojo VSAFAS „Ilgalaikis materialus turtas“ 32 punkto nuostatas prilygsta esminio pagerinimo darbams, nedidino valdomų patalpų vertės, bet remonto darbų išlaidas 24,0 tūkst. Eur nurašė į paprastojo remonto ir eksploataavimo sąnaudas bei nuo padidintos vertės neskaičiavo nusidėvėjimo.

Raseinių Šaltinio progimnazija apskaitė turtą (60 vnt. roletų po 21,89 Eur ir du kilimus už 525,45 Eur) ilgalaikio turto grupėje, kuris pagal teisės aktų reikalavimus¹⁸ negalėjo būti pripažintas ilgalaikiu turtu (vieneto vertė mažesnė nei 500 Eur).

Audito metu nustatėme, kad audituoti subjektai finansinių ataskaitų Aiškinamuosiuose raštuose neatskleidė informacijos pagal 6-tojo VSAFAS¹⁹ 25¹ punkto reikalavimus apie gautą finansinę ir nefinansinę paramą ir jos vertę, apie paramos teikėjus ir apie paramos panaudojimą.

Savivaldybės konsoliduotosios Veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2019 m. gruodžio 31 d. duomenis G eilutėje „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ parodytas 1055,11 tūkst. Eur perviršis neatitinka konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje F.III.1 eilutėje įrašytam einamųjų metų 159,21 tūkst. Eur perviršiui. Skirtumas – 895,9 tūkst. Eur. Administracijos Biudžeto

¹⁶ 2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“, 12-as VSAFAS „Ilgalaikis materialus turtas“, 11-as VSAFAS „Sąnaudos“

¹⁷ 8-as VSAFAS „Atsargos“, 12-as VSAFAS „Ilgalaikis materialus turtas“.

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-11-05 nutarimas Nr. 1215.

¹⁹ 6-tasis VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“.

ir finansų analizės skyriaus vedėja raštu paaiškino, kad šį skirtumą sudaro pergrupavimai, nes rankinio įrašo pagalba buvo taisytas „Finansavimo sumos“ likutis iš savivaldybės biudžeto lėšų (176,7 tūkst. Eur), kuris pagal konsolidavimo metodiką turi būti lygus nuliui ir antrojo rankinio įrašo pagalba taisytas „Finansavimo sumos“ likutis iš kitų šaltinių (505,6 tūkst. Eur). Kiti skirtumai susidarė dėl įeinančių naujų subjektų dalininkų (nuosavo) kapitalo padidėjimo (sumažėjimo) sumų. Jau keletas metų, kai negalime pasisakyti apie finansavimo sumų iš kitų šaltinių likučio teisingumą, 2019 m. sausio 1 d. finansavimo sumų iš kitų šaltinių kitoms išlaidoms finansuoti likutis (Aiškinamojo rašto P12 priedo 4.2 eilutės 3-ias stulpelis) buvo neigiamas ir sudarė minus (-) 452,62 tūkst. Eur. 2019 metais rankinio įrašo pagalba buvo atliekamas minėtų sumų pergrupavimas, kad aritmetiškai ištaisyti finansavimo sumų iš kitų šaltinių likutį pagal viešojo sektoriaus subjektų pateiktus duomenis, nes, norint nustatyti 2019 m. susidariusio likučio teisingumą ir dėl to daromo rankinio įrašo turinį (priežastį, kodėl daromas įrašas), reikia išanalizuoti duomenis nuo jų įvedimo pradžios, t. y. nuo 2010 metų, kas jau beveik neįmanoma. Todėl, dėl aukščiau nurodytų priežasčių mes negalime pasisakyti dėl konsoliduotoje 2019 m. gruodžio 31 d. Finansinės būklės ataskaitoje F III.1 eilutėje „Einamųjų metų perviršis“ nurodyto 159,21 tūkst. Eur likučio teisingumo.

2.3. Savivaldybės veiklos finansiniai rezultatai

Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas - pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius, pinigų srautus, kuria naudojasi daugelis vartotojų priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo, jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas²⁰. Savivaldybės veiklos finansiniai duomenys pateikti 6 lentelėje.

Raseinių rajono savivaldybės veiklos 2019 m. finansiniai duomenys

6 lentelė (tūkst. Eur)

Straipsnis	2019-12-31	2018-12-31	Padidėjo (+), sumažėjo (-)
<i>Ilgalaikis turtas, iš jo:</i>	87997,14	81371,61	+6625,53
Nematerialusis turtas	214,54	245,79	-31,25
Ilgalaikis materialusis turtas	72525,67	66337,63	+6188,04
Ilgalaikis finansinis turtas	15256,93	14788,19	+468,74
<i>Biologinis turtas</i>	154,11	154,11	-
<i>Trumpalaikis turtas, iš jo:</i>	6663,95	5616,14	+1047,81
Atsargos	333,05	349,11	-16,06

²⁰Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-09 įsakymu Nr. 1K-388 patvirtinto 1-ojo VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“ 8 p. (su vėlesniais pakeitimais).

Išankstiniai mokėjimai	48,80	40,45	+8,35
Per vienerius metus gautinos sumos	3531,87	3043,34	+488,53
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2750,23	2183,24	+566,99
<i>Iš viso turto</i>	94815,19	87141,85	+7673,34
<i>Finansavimo sumos</i>	50995,27	44999,76	+5995,51
<i>Įsipareigojimai, iš jų:</i>	12348,91	10997,11	+1351,8
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai	5685,43	5694,98	-63,56
<i>Trumpalaikiai įsipareigojimai, iš jų:</i>	6663,49	5248,12	+1415,37
Ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis	1726,72	1655,40	+71,32
Mokėtinos socialinės išmokos	715,40	655,76	+59,64
Tiekėjams mokėtinos sumos	1400,82	542,41	+858,41
Sukauptos mokėtinos sumos	2072,97	1863,64	+209,33
<i>Grynasis turtas, iš jo:</i>	31443,82	31144,98	+298,84
<i>Rezervai</i>	471,83	424,58	+47,25
<i>Nuosavybės metodo įtaka</i>	- 4366,87	- 4459,25	-92,38
<i>Sukauptas perviršis (deficitas)</i>	35338,86	35179,65	+159,21
<i>Iš viso finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies</i>	94815,19	87141,85	+7673,34

Šaltinis: 2019 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio Finansinės būklės ataskaita.

Ataskaitiniais metais, lyginant su 2018 metais 7673,34 tūkst. Eur padidėjo Savivaldybės viso turto, bei ta pačia suma finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies balansinė vertė.

Savivaldybės finansinį turtą 15256,93 tūkst. Eur ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė investicijos į kontroliuojamus ir asocijuotuosius subjektus. Atlikus Savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinių rodiklių analizę, galima daryti išvadą, kad Savivaldybė savo investicijas šiose įmonėse valdo neefektyviai, nes vienas investuotas euras į šias įmones Savivaldybei davė 23,2 procento nuostolio.

Visi Savivaldybės įsipareigojimai padidėjo 1351,8 tūkst. Eur, iš jų ilgalaikiai įsipareigojimai sumažėjo 63,56 tūkst. Eur, o trumpalaikiai įsipareigojimai padidėjo 1415,37 tūkst. Eur. Trumpalaikius skolinius įsipareigojimus ir ilgalaikių skolinių įsipareigojimų einamųjų metų dalį sudaro skolos kredito institucijoms, sukauptos atostoginių sąnaudos, įsiskolinimai už komunalines paslaugas, kompensacijos už šildymą, šaltą ir karštą vandenį, važiavimo keleiviniu transportu lengvatos ir kitos sąnaudos. Ypač ženkliai išaugo įsipareigojimai tiekėjams – 2,6 karto.

Savivaldybės finansinę būklę 2019 m. gruodžio 31 d. charakterizuoja grynojo turto rodiklis, o finansinės būklės pokyčius - grynojo turto pasikeitimai.

Viešojo sektoriaus grynasis turtas - turto dalis, likusi iš viešojo sektoriaus subjekto turto atėmus visą įsipareigojimų vertę ir finansavimo sumas. Savivaldybės grynasis turtas 2019 metų pabaigai sudarė 31443,82 tūkst. Eur, lyginant su 2018 metais padidėjo 298,84 tūkst. Eur. Savivaldybės grynasis turtas sudaro 33,2 proc. nuo bendros savivaldybės turto sumos. Šis santykis parodo, kiek turto liktų Savivaldybei, padengus visus Savivaldybės įsipareigojimus ir grąžinus finansavimo sumas. Tikrosios vertės rezervas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 471,83 tūkst. Eur.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje į Savivaldybės grynąjį turtą įtraukta nuosavybės metodo įtaka sudarė minus 4366,87 tūkst. Eur. Nuosavybės metodo įtakos ataskaitinio laikotarpio rezultatas parodo Savivaldybės kontroliuojamųjų ir asocijuotųjų ne viešojo sektoriaus subjektų ataskaitinio laikotarpio rezultatą, tenkantį Savivaldybei. 2019 metais nuosavybės metodo įtaka grynajam perviršiui/deficitui sudarė minus 247,82 tūkst. Eur.

3. SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO BEI NAUDOJIMO VERTINIMAS

Atlikdami finansinio (teisėtumo) audito procedūras Savivaldybės administracijoje ir Savivaldybės atrinktose įstaigose, vertinome biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą:

- Darbo apmokėjimo srityje vertinome, kaip Savivaldybės įstaigose įgyvendintos Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos, ar įstaigų administracijos ir kitų darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai, pareiginės algos, priedai, priemokos ir išmokos nustatyti teisingai ir atitinka teisės aktuose patvirtintus dydžius; ar teisingai, laikantis teisės aktų reikalavimų, mokėtos premijoms darbuotojams, nustatytos išeitinės piniginės išmokos, kompensacijos už nepanaudotas kasmetines atostogas atleidžiamiesiems darbuotojams;
- Prekių ir paslaugų išlaidų srityje vertinome, ar prekės ir paslaugos įsigytos teisės aktų nustatyta tvarka;
- Vertinome, ar ilgalaikis turtas įsigytas teisės aktų nustatyta tvarka, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo patvirtinto asignavimų plano, ar turtas valdomas racionaliai ir efektyviai.

Darbo apmokėjimo srityje nustatėme, kad ne visos įstaigos tinkamai įgyvendino nuo 2017 m. vasario 1 d. įsigaliojusio Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo²¹ nuostatas:

²¹ Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas, 2017-01-17, Nr. XIII-198 (su pakeitimais).

➤ Savivaldybės administracija nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo²² 12 straipsnio nuostatų, kad „Biudžetinių įstaigų darbuotojams ne daugiau kaip vieną kartą per metus gali būti skiriamos premijos, atlikus vienkartinę ypač svarbias įstaigos veiklas užduotis. Taip pat ne daugiau kaip vieną kartą per metus gali būti skiriamos premijos, įvertinus labai gerai biudžetinės įstaigos darbuotojų praėjusių kalendorinių metų veiklą“, 15 straipsnio nuostatų, kad „Išmonės kolektyvinėse sutartyse negali būti nustatyta papildomų darbo apmokėjimo sąlygų, susijusių su papildomu valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto bei kitų valstybės įsteigtų pinigų fondu lėšų poreikiu“ bei Administracijos direktoriaus 2017 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. A₂-108 P patvirtinto Raseinių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo tvarkos aprašo 19 punkto nuostatų, kad „Administracijos darbuotojams, tiesioginio vadovo siūlymu, gali būti skiriamos premijos už vienkartinių ypač svarbių užduočių atlikimą. Premijos darbuotojams taip pat gali būti skiriamos, įvertinus praėjusių kalendorinių metų veiklą labai gerai“. Nustatyti atvejai, kai administracijos darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, buvo mokamos premijos gyvenimo metų jubiliejaus proga, pagal Raseinių rajono savivaldybės administracijos ir Raseinių rajono savivaldybės darbuotojų profesinės sąjungos kolektyvinės sutarties, galiojusios nuo 2019 m. kovo 21 d. iki 2020 m. birželio 2 d., 21.1 punkto nuostatas, nors tokios rūšies premijų mokėjimas nenumatytas nei Įstatyme²³ nei Tvarkos apraše²⁴;

- Raseinių Marcelijaus Martinaičio bibliotekoje nustatyti atvejai, kai 19-kai įstaigos darbuotojų buvo skirtos priemokos už papildomą darbo krūvį, nenurodant koks tas papildomas krūvis;
- Kai kuriose įstaigose ne visais atvejais teisingai nustatomi pareigybių lygiai ir jų grupės arba specialūs reikalavimai išsilavinimui (Raseinių rajono kultūros centras);
- Įstaigų vidaus teisės aktais nereglamentuoti arba netinkamai reglamentuoti priemokų, premijų, materialinių pašalpų mokėjimo tvarka ir dydžiai (Raseinių rajono kultūros centras, Raseinių Marcelijaus Martinaičio viešoji biblioteka, Raseinių Šaltinio progimnazija).

Turto įsigijimo ir valdymo srityje nustatėme viešųjų pirkimų organizavimo pažeidimus:

- Raseinių rajono kultūros centras vykdė viešuosius pirkimus Raseinių rajono kultūros centro filialo Kalnujuose vidaus patalpų remonto darbams atlikti. Pirkimų organizatoriaus 2019 m. balandžio 10 d. pateikė Paraišką – užduotį, kurioje buvo nurodyta, kad minėtame objekte perkami vidaus patalpų remonto darbai: ardymo, valymo, šiukšlių išvežimo, grindų tvarkymo darbai, šildomų grindų įrengimas, keramikinių plytelių klojimas, grindjuosčių

²² Ten pat.

²³ Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas, 2017-01-17, Nr. XIII-198 (su pakeitimais), 12, 15 str.

²⁴ Raseinių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo tvarkos aprašas, Savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-02-28 įsakymas Nr. A₂-108 P, 19 -20 punktai.

klijavimas ir kt. Pirkimo būdas: neskelbiama apklausa raštu. Apklausti du tiekėjai, su mažiausią kainą pasiūliusių teikėju MB „L. A“ 2019 m. balandžio 26 d. buvo pasirašyta Statybos rangos sutartis. Bendra statybos kaina 11959,60 su PVM. Antruoju darbų etapu tame pačiame objekte (2019 m. birželio 4 d. Paraiška – užduotis) buvo planuojami pirkti tolimesni vidaus patalpų remonto darbai: sienų remontas, lubų tvarkymas, kabelių montavimas, vidaus nuotekų tinklų tvarkymas ir kt. Pirkimo būdas – neskelbiama apklausa raštu. Sutartis pasirašyta 2019 m. birželio 25 d. su mažiausią kainą pasiūliusių teikėju MB „L. A“, sutarties vertė – 12041,69 Eur. Trečiuoju etapu su tuo pačiu tiekėju 2019 m. rugsėjo 19 d. pasirašyta Statybos rangos sutartis dėl šilumos siurblio įrengimo – montavimo darbų aukščiau minėtose patalpose. Atsižvelgiant į tai, kad visi trys viešieji pirkimai yra Raseinių rajono kultūros centro filialo Kalnujuose vidaus patalpų remonto darbų visuma, mūsų vertinimu, paskutiniams dviems viešiesiems pirkimams turėjo būti taikomas skelbiamos apklausos pirkimo būdas. Viešųjų pirkimų direktoriaus įsakymu²⁵ patvirtintos Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos 21 punkte įtvirtinta, kad „darbų pirkimo vertė yra visų numatomų atlikti darbų, kurie kartu kaip statybos ir (arba) inžinerinės veiklos, kaip visumos, rezultatas savarankiškai atlieka vieną ūkinę ar techninę funkciją, pirkimo sutarčių verčių suma“. Tos pačios metodikos 33 punkte nustatyta, kad „jeigu darbai, kurie kartu kaip statybos ir (arba) inžinerinės veiklos, kaip visumos, rezultatas savarankiškai atlieka vieną ūkinę ar techninę funkciją, ar to paties tipo prekės ar paslaugos perkamos skaidant pirkimą į atskiras pirkimo dalis, dėl kurių numatoma sudaryti atskiras pirkimo sutartis ar preliminariąsias sutartis, ar atskirus pirkimus, kiekvienai pirkimo daliai ar atskiram pirkimui turi būti taikomas tokios vertės pirkimas, koks būtų pasirinktas visai pirkimo vertei (neiškaidžius pirkimo), išskyrus atvejus, kai tai pateisinama dėl metodikos 35-36 punktuose nurodytų priežasčių“;

- Audituotos įstaigos ne visais atvejais viešino informaciją apie sudarytas viešųjų pirkimų sutartis teisės aktų nustatytais terminais²⁶, o tai apribojo suinteresuotų subjektų galimybę savalaikiai gauti aktualią informaciją apie jų vykdomų viešųjų pirkimų rezultatus bei neužtikrino Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto skaidrumo principo:
 - Raseinių Šaltinio progimnazija nepaviešino 2019 m. kovo 18 d. pirkimo – pardavimo sutarties Nr. 19-03/18, 2019 m. liepos 25 d. prekių pirkimo sutarties Nr. 19-07/30/1, 2019 m. liepos 30 d. prekių pirkimo sutarties Nr. 19-07/30/2, 2019 m. spalio 22 d. susitarimo Nr. 1 prie prekių pirkimo sutarties Nr. 19-06/12, 2019 m. gruodžio 6 d. prekių pirkimo sutarties IT-2019.12.06/R1, pagrindinė sutartis CPO79943;

²⁵ Viešųjų pirkimų direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 1S-94, 21 punktą.

²⁶ Viešųjų pirkimų direktoriaus 2017-06-28 įsakymas Nr. 1S-97, 21.4.4 papunktis.

- Raseinių rajono savivaldybės administracija nepaviešino Raseinių kalėjimo pastatų komplekso pastato stogo tvarkybos darbų 2019 m. kovo 25 d. pirkimo sutarties Nr. SR-173.
- Nustatyta atveju, kai audituotose įstaigose nesukurtas pakankamai efektyvus Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo²⁷ nuostatų vykdymo kontrolės mechanizmas, nes dalis įstaigų viešųjų pirkimų komisijų narių, pirkimų organizatorių nepateikė viešųjų ir privačių interesų deklaracijų ((Raseinių kultūros centre – 3 darbuotojai).

Prekių ir paslaugų įsigijimo srityje nustatėme, kad:

- Raseinių rajono savivaldybės administracija pagal 2019 m. vasario 6 d. išrašytą sąskaitą faktūrą serija MF Nr. 000169 viešajai įstaigai „Muzikos fiesta“ apmokėjo 350,0 Eur už informacinio straipsnio „Atkurtas aštuonratis – ir pramogoms, ir techniniam Lietuvos paveldui“ sukūrimą ir publikavimą interneto svetainėje www.miskininkas.eu iš Savivaldybės veiklos viešinimui skirtų lėšų. Informaciniame straipsnyje viešinama privataus asmens įkurto muziejaus veikla, kuri, mūsų nuomone, neturi nieko bendro su Savivaldybės vykdoma veikla ir jos funkcijomis;
- Raseinių rajono kultūros centre 2019 metais buvo taikoma ydinga pirkimų praktika, kai maitinimo paslaugos buvo perkamos iš Raseinių rajono kultūros centro darbuotojui priklausančios maitinimo įmonės. Atkreipiame dėmesį, kad perkančioji organizacija turi užtikrinti, kad vykdant pirkimą būtų laikomasi lygiateisiškumo, skaidrumo ir kitų principų, įtvirtintų Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo²⁸ 17 straipsnyje.

Kiti pastebėjimai dėl Savivaldybės turto valdymo ir naudojimo nustatyti Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo veiklos audito metu:

- Savivaldybės interneto svetainėje nėra skelbiami Savivaldybės valdomo nekilnojamojo turto sąrašai, išskyrus Savivaldybės būsto fondo ir socialinio būsto sąrašus, kurie kasmet atnaujinami;
- Ne visais atvejais Savivaldybės nekilnojamojo turto valdytojai priima sprendimus dėl savivaldybės funkcijoms nenaudojamo nekilnojamojo turto tolimesnio panaudojimo, nepateikiami siūlymai pripažinti turtą nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti. Ne visais atvejais Savivaldybės tarybai priėmus sprendimą likviduoti netinkamą (negalimą) turtą, jis yra likviduojamas ir nurašomas iš apskaitos;

²⁷ LR viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas, 1997-07-02, Nr. VIII-371 (redakcija nuo 2018-01-01), 4 ir 5 str.

²⁸ LR Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymas, 2017-05-02, Nr. XIII-327.

- Raseinių rajono kultūros centras valdo ir naudoja savo veiklai 3 turtinius vienetus (garažus), esančius Sporto g., Raseinių m., kurie neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre, tuo pačiu neregistruota patikėjimo teisė į šiuos turtinius vienetus;
- Dalis savivaldybės teritorijoje esančių statinių (21 iš 63 vnt.), kurie neturi savininkų (ar kurių savininkai nežinomi) teisės aktais nustatyta tvarka iki 2019-12-31 d. nebuvo įvertinti ir apskaityti, savivaldybės teritorijoje esantis bešeimininkis nekilnojamas turtas 2018 – 2019 metais nebuvo inventorizuotas;
- Savivaldybės administracija 2019 metais apskaitė ir inventorizavo 2 nekilnojamojo turto vienetus (mūrinis garažas Jaunimo g., Raseinių m. ir mūrinis kioskas prie Vilniaus g., Raseinių m.), kurių natūroje nėra, likę tik apskaitoje.

REKOMENDACIJOS

Apie nustatytus pažeidimus ir trūkumus bei rekomendacijas jiems pašalinti įstaigos buvo informuotos žodžiu ir Kontrolės ir audito tarnybos raštais²⁹.

Rekomendacija Savivaldybės administracijai:

1. Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės skola nedidėtų.
2. Įpareigoti Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektus, kad jų finansinių ataskaitų Aiškinamuose raštuose būtų teikiama informacija pagal 6-tojo VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ nustatytus reikalavimus apie gautą finansinę ir nefinansinę paramą, paramos teikėjus ir paramos panaudojimą.

²⁹ Raseinių rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2020-07-03 raštas Nr.K⁵-15, 2020-07-09 raštas Nr. K⁵-16, 2020-07-10 raštai Nr. K⁵ -17, K⁵-18, K⁵-19, K⁵-20.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eilės Nr.	Rekomendacija	Subjektas kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/ priemonės/ komentaras	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
1	2	3	4	5
1.	Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės skola nedidėtų.	Savivaldybės administracija	Paraginti įstaigas, kad įstaigų vadovai imtųsi visų teisėtų priemonių ir veiksmų, kad įstaigų įsiskolinimai ir tuo pačiu Savivaldybės skola nedidėtų. Įpareigoti įstaigas numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, pagal kurias įstaigų darbuotojai privalėtų reguliariai raštu įspėti įstaigos vadovą apie skolinių įsipareigojimų didėjimą.	Iki 2020 m. lapkričio 1 d.
2.	Įpareigoti Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektus, kad jų finansinių ataskaitų Aiškinamuose raštuose būtų teikiama informacija pagal 6-tojo VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ nustatytus reikalavimus apie gautą finansinę ir nefinansinę paramą, paramos teikėjus ir paramos panaudojimą.	Savivaldybės administracija	Bus pakeistas Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 29 d. sprendimas Nr. TS-292 “Dėl Raseinių rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų vardu gautos paramos skirstymo taisyklių patvirtinimo” įpareigojant įstaigas teikti informaciją numatytą rekomendacijoje.	Iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Atsakingas už Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais – Administracijos Biudžeto ir finansų analizės skyriaus vedėja Dalia Andriulienė

Savivaldybės kontrolierė

Audronė Lukauskienė

Vyresn. patarėja

Asta Pratašienė

Vyr. specialistė

Lina Melėšienė

Audito ataskaitos apie Raseinių rajono savivaldybės
2019 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir
finansinių ataskaitų rinkinius bei biudžeto lėšų
ir turto naudojimą
Priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas – įvertinti Raseinių rajono savivaldybės 2019 metų biudžeto sudarymą ir jo įvykdymą, įskaitant lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, Savivaldybės 2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų tikrumą bei teisingumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas laikotarpis – 2019 metai.

Auditas atliktas:

– pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, Valstybės kontrolės patvirtintas metodikas ir kitus teisės aktus;

– siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų informacijos iškraipymų, o savivaldybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių. Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis 1 % visų Savivaldybės biudžeto kasinių išlaidų, t.y. 421,6 tūkst. Eur ir turto pagal 2019 m. konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos duomenis – 948,2 tūkst. Eur. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad biudžeto vykdymo ir finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito apimtis ir metodai:

– audituotas Savivaldybės administracijos Biudžeto ir finansų analizės skyriaus parengtas Raseinių rajono savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys bei kitos ataskaitos:

Savivaldybės biudžeto ataskaitų rinkinys:

- ✓ Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaita (Forma Nr. 1-sav.);
- ✓ Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaita (Forma Nr. 2-sav.);
- ✓ Aiškinamasis raštas dėl Raseinių rajono savivaldybės 2019 m. biudžeto vykdymo.

Kitos ataskaitos:

- ✓ Skolinių įsipareigojimų 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3-sav.);
- ✓ Mokėtinų ir gautinų sumų 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4);

2019 metų biudžeto vykdymo ataskaitos sudarytos Savivaldybės administracijos ir 30-ties biudžetinių įstaigų biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitų bei VMI mokesčių fondo parengtos Mokesčių ir kitų įmokų į biudžetus apyskaitos pagrindu.

Raseinių rajono savivaldybės funkcijoms vykdyti 2019 metais gauta 40 mln. 881,9 tūkst. Eur pajamų ir 1mln. 600 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų investicijų projektams finansuoti.

Savivaldybės administracija ir kiti asignavimų valdytojai 2019 metais vykdė 12-ka Savivaldybės programų, šių programų vykdymui panaudota 42 mln. 155,2 tūkst. Eur arba 98,2 proc. planuotų asignavimų.

Audituotas *Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys* – 41 viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys. Taip pat šiame rinkinyje yra įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro savivaldybei priklausantis bendrovių ir įmonių nuosavas kapitalas, kontroliuojamų viešųjų įstaigų, nepriskiriamų prie viešojo sektoriaus subjektų, asocijuotųjų subjektų dalininkų kapitalas.

Vertinamą Raseinių rajono savivaldybės 2019 m. konsoliduotąjį finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- ✓ Finansinės būklės ataskaita pagal 2019 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- ✓ Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2019 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- ✓ Pinigų srautų ataskaita pagal 2019 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- ✓ Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2019 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- ✓ 2019 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamasis raštas.

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų duomenimis turto vertė sudarė 94 mln. 815,2 tūkst. Eur. Atsižvelgdami į tai, kad viešojo sektoriaus subjektų grupių, rengiančių 2019 metų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, sudėtis skyrėsi bei įvertinę atskirų subjektų, sudarančių grupes, reikšmingumą, Raseinių rajono savivaldybės administracijoje ir keturiose Savivaldybės įstaigose (Raseinių rajono kultūros centras, Raseinių Šaltinio progimnazija, Raseinių lopšelis – darželis „Saulutė“ ir Raseinių Marcelijaus Martinaičio viešoji biblioteka) atlikome suplanuotas audito procedūras.

Audito metu buvo tiriama ir vertinama apskaitos sistema, vidaus kontrolė, atlikta rizikos veiksnių analizė, įvertinta kontrolės rizika, nustatytų reikšmingų rizikos veiksnių galima įtaka Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų ir finansinių ataskaitų straipsniams, įvertintos vadovybės numatytos vidaus kontrolės procedūros rizikai sumažinti ir valdyti. Taip pat buvo vertinta, kaip savivaldybės viešojo sektoriaus subjektai laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, nustatytos svarbiausios audito sritys, kuriose atliktos pagrindinės bei analitinės audito procedūros. Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti. Atliekant auditą įrodymai buvo renkami naudojant skaičiavimo, patikrinimų, analitinės procedūras ir paklausimus.